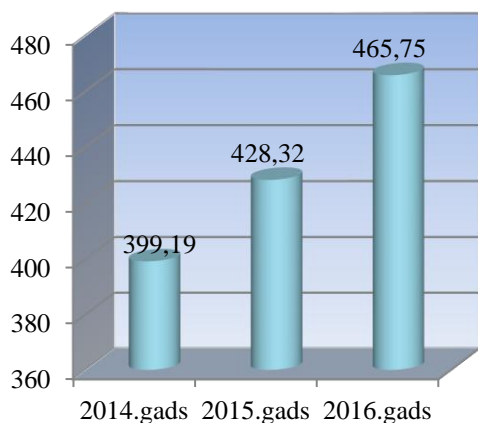

Naftas produktu (degvielas) aprīte 2016.gadā

1. Akcīzes nodokļa ieņēmumi

milj.EUR 1.attēls

2016.gadā akcīzes nodoklis par naftas produktiem iekasēts EUR **465,75 milj.** apjomā, kas ir par EUR 37,43 milj. jeb **par 9% vairāk** kā 2015.gadā.

2016.gadā, salīdzinot ar 2015.gadu, akcīzes nodokļa ieņēmumi visiem naftas produktu veidiem ir **palielinājušies**:

- par dīzeļdegvielu, ieskaitot dīzeļdegvielu, kurai pievienota biodīzeļdegviela un dīzeļdegvielu, kuru izmanto par kurināmo (*turpmāk – dīzeļdegviela*) – par EUR 30,91 milj. jeb 10%;

- par svīnu nesaturošo benzīnu, ieskaitot benzīnu, kuram pievienots no lauksaimniecības

izejvielām iegūts etilspirts (*turpmāk – benzīns*) – par 4,29 milj. jeb 4%;

- par sašķidrināto naftas gāzi, kuru izmanto kā degvielu (*turpmāk – autogāze*) – par EUR 2,11 milj. jeb 23% (*skatīt 1.pielikumu*).

Akcīzes nodokļa ieņēmumus par naftas produktiem 2016.gadā ietekmēja:

- akcīzes nodokļa likmju izmaiņas - sākot ar 2016. gada 1.janvāri tika palielināta akcīzes nodokļa likme visiem degvielas veidiem, vislielākais akcīzes nodokļa likmes pieaugums 2016.gadā bija autogāzei - par 28%, benzīnam likme pieauga par 6%, dīzeļdegvielai pamatlīkme pieauga par 2%, vienlaikus nemainīgas saglabājās samazinātās akcīzes nodokļa likmes – (iezīmētajai (marķētajai) dīzeļdegvielai un iezīmētajai (marķētajai) dīzeļdegvielai, ko saskaņā ar likumu “Par akcīzes nodokli” piegādā lauksaimniecības produkcijas ražotājiem (likmes skatīt 3.pielikumā);

- naftas produktu realizācijas apjoma pieaugums (+3%);

- naftas produktu patēriņa struktūras izmaiņas – 2016.gadā, salīdzinot ar iepriekšējā gada attiecīgo periodu, pieaudzis dīzeļdegvielas īpatsvars (attiecīgi samazinoties benzīna īpatsvaram) kopējā patēriņa struktūrā (skatīt 4. nodaļu);

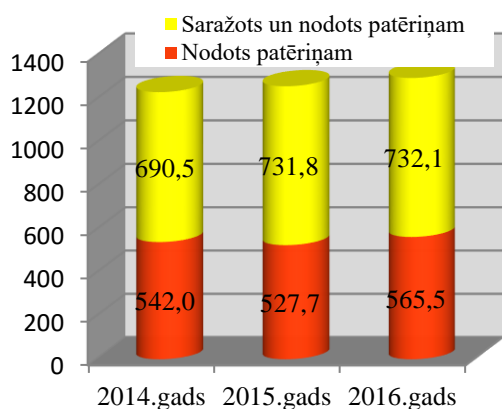
2. Naftas produktu (degvielas) aprītē iesaistītās personas

Latvijā 2016.gada 31.decembrī bija spēkā esošas speciālās atļaujas (licences) darbībai ar naftas produktiem un/vai biodegvielu:

- apstiprināta noliktavas turētāja darbībai – 82;
- reģistrēta saņēmēja darbībai – 2;
- reģistrēta nosūtītāja darbībai – 45;
- degvielas vairumtirdzniecībai – 38;
- degvielas mazumtirdzniecībai – 117.

3. Naftas produktu (degvielas) nodošana patēriņam Latvijā

(tūkst. tonnas) 2.attēls

2016.gadā kopumā patēriņam Latvijā nodoti naftas produkti (degviela) **1 297,68 tūkst. tonnu** apjomā, kas ir par 38,16 tūkst. tonnām jeb par **3% vairāk** kā 2015.gadā.

Palielinājies patēriņam nodotais apjoms:

- dīzeļdegvielai – par 42,74 tūkst. tonnām jeb 5%;
- sašķidrinātajai naftas gāzei, kuru izmanto par kurināmo (turpmāk – kurināmā gāze) – par 2,41 tūkst. tonnām jeb 7%;
- naftas produktiem, kuri tiek iekļauti grupā „citi” – par 1,38 tūkst. tonnām jeb 17%.

Vienlaikus **samazinājies** patēriņam nodotais daudzums:

- benzīnam – par 3,48 tūkst. tonnām jeb 1%;
- petrolejai (ieskaitot reaktīvo degvielu) – par 5,64 tūkst. tonnām jeb 11%, kas skaidrojams ar to, ka naftas produktu aprītes pārskatos netiek deklarēts reaktīvās degvielas apjoms, kuru no muitas noliktavas gaisa kuģu apgādei piegādā viens komersants;
- autogāzei – par 1,90 tūkst. tonnām jeb 3% (skatīt 2.pielikuma 1.tabulu).

Naftas produktu veids	Nodots patēriņam (tūkst.tonnas)			
	2014.gads	2015.gads	2016.gads	
Benzīns	204,51	203,04	199,57	
Dīzeļdegviela	849,42	906,19	948,93	
Autogāze	57,14	57,61	55,72	

Veicot analīzi pa naftas produktu veidiem, redzams, ka 2016.gadā, salīdzinot ar 2015. un 2014.gadu, – palielinās patēriņam nodotās

dīzeļdegvielas, bet samazinās benzīna un 2016.gadā arī autogāzes apjoms.

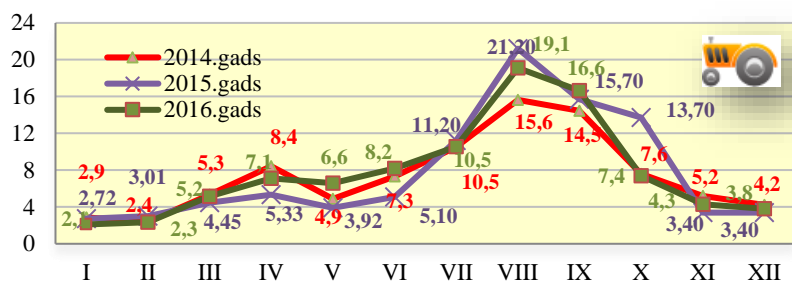
Līderpozīcijās, vērtējot pēc kopējā patēriņam Latvijā nodotā naftas produktu (degvielas) apjoma, atrodas SIA „Circle K Latvia”, SIA „Neste Latvija” un SIA “East-West Transit”.

Piecpadsmit **lielākie komersanti** pēc 2016.gadā kopējā patēriņam Latvijā nodotā naftas produktu (degvielas) apjoma uzskaitīti *4.pielikumā*.

2016.gadā akcīzes preču noliktavās kopumā saražoti, sajaukti, iezīmēti (marķēti), apstrādāti, fasēti (turpmāk – saražoti) naftas produkti **1 053,89 tūkst. tonnu** apjomā, kas ir par 24,07 tūkst. tonnām jeb 2% mazāk kā 2015.gadā. Saražoto naftas produktu kopējā apjoma samazinājums galvenokārt saistīts ar to, ka par 32% samazinājies saražotās biodīzeļdegvielas apjoms, kā arī samazinājies sajauktās dīzeļdegvielas (tai skaitā sajaukšana ar biodīzeļdegvielu) un benzīna apjoms (skatīt 2.pielikuma 1.1.tabulu).

Lielākā daļa no akcīzes preču noliktavās saražoto naftas produktu apjoma ir nodoti patēriņam Latvijā, izņēmums ir saražotā biodīzeļdegviela, kura pārsvarā tiek nosūtīta uz citām valstīm.

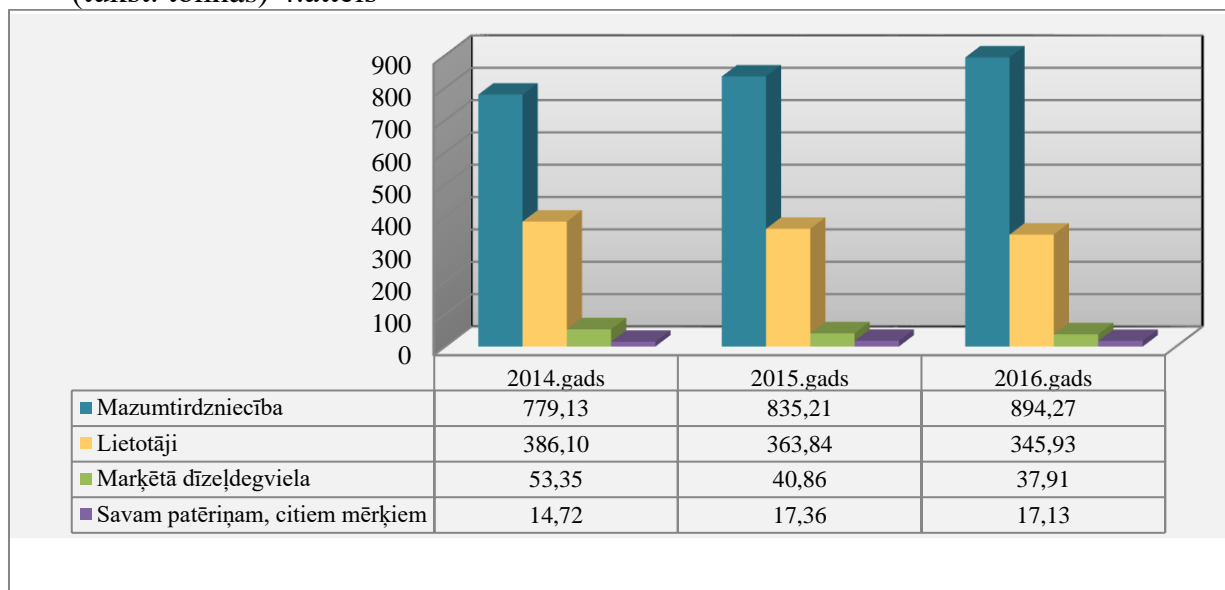
Dīzeļdegviela lauksaimniekiem - nodošana patēriņam (tūkst. tonnas) 3.attēls

2016.gadā, realizācijai lauksaimniecības produkcijas ražotājiem nodotas **93,29 tūkst. tonnas** dīzeļdegvielas, kas ir līdzīgs daudzums kā 2015.gadā (skatīt 2.pielikuma 1.tabulu).

Saskaņā ar likumā "Par akcīzes nodokli" noteikto, dīzeļdegvielai, kura paredzēta realizācijai lauksaimniecības produkcijas ražotājiem, tiek piemērota samazinātā akcīzes nodokļa likme 50 EUR par 1000 litriem dīzeļdegvielas. Lai varētu piemērot samazināto likmi, dīzeļdegvielai jābūt iezīmētai (marķētai). Lauku atbalsta dienesta publicētā informācija liecina, ka 2016./2017.saimnieciskajam gadam lauksaimniecības produkcijas ražotājiem par noteiktajiem kritērijiem atbilstošajām platībām piešķirtais marķētās dīzeļdegvielas iegādes daudzums ir 75% apmērā no kopējā pieprasītā daudzuma.

4. Naftas produktu (degvielas) realizācija (tūkst. tonnas) 4.attēls

2016.gadā kopumā Latvijā realizētas **1 295,23 tūkst. tonnas** naftas produktu (degvielas), kas ir par 37,97 tūkst. tonnām jeb **3% vairāk** kā 2015.gadā. Vērtējot degvielas tirgus attīstības tendences, redzams, ka pieaug degvielas realizācija mazumtirdzniecībā, savukārt samazinās lietotājiem vairumtirdzniecībā realizētās degvielas apjoms, kā arī iezīmētās (marķētās) dīzeļdegvielas realizācijas apjoms un naftas produktu (degvielas) izlietojums savam patēriņam, citiem mērķiem.

Vērtējumā pa produktu veidiem – 2016.gadā **palielinājies** realizācijas apjoms dīzeļdegvielai (par 5%), kurināmai gāzei (par 7%) degvielleļļai (par 79%) un naftas produktiem, kuri tiek iekļauti grupā „citi” (par 31%). **Samazinājies** realizācijas apjoms benzīnam (par 2%), autogāzei (par 3%), petrolejai (par 11%), (skatīt 2.pielikuma 2.tabulu).

Naftas produktu veidu īpatsvars (procentos) kopējā realizēto naftas produktu struktūrā

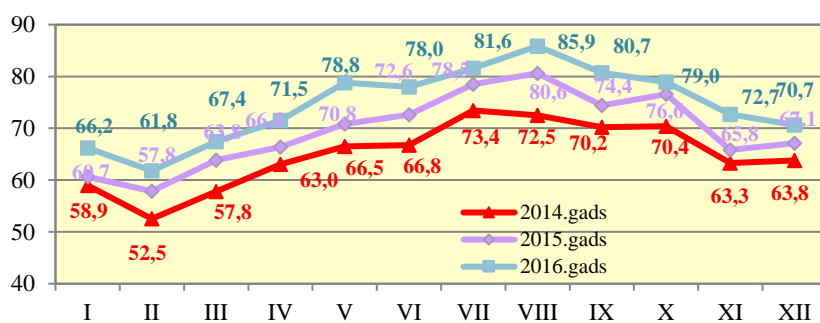
5.attēls

2016.gadā līdzīgi kā iepriekšējos gados, kopējā realizēto naftas produktu struktūrā vērojams dīzeļdegvielas īpatsvara pieaugums (skatīt 2.pielikuma 2.tabulu).

4.1. Naftas produktu mazumtirdzniecība

(tūkst. tonnas) 6.attēls

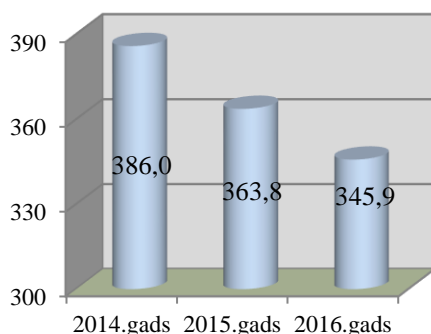

savukārt, samazinājies benzīna - par 4,39 tūkst. tonnām jeb 2% un autogāzes - par 1,61 tūkst. tonnām jeb 3% realizācijas apjoms (skatīt 2.pielikuma 2.1.tabulu).

4.pielikumā uzskaitīti lielākie komersanti vērtējumā pēc 2016.gadā mazumtirdzniecībā realizētā degvielas apjoma. Līderpozīcijās mazumtirdzniecībā realizētās degvielas apjoma ziņā atrodas SIA "Cirle K Latvia", SIA "Neste Latvija", AS "Viada Baltija" un AS "Virši A.".

4.2. Naftas produktu (degvielas) realizācija lietotājiem (vairumtirdzniecībā)

(tūkst. tonnas) 7.attēls

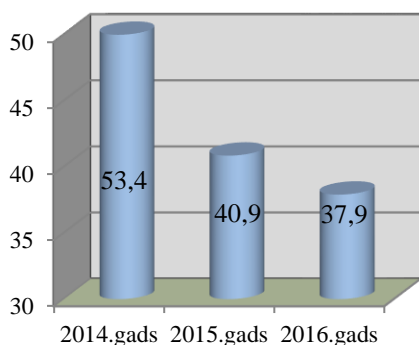
2016.gadā lietotājiem kopumā realizētas **345,93 tūkst. tonnas** degvielas, kas ir par 17,91 tūkst. tonnām jeb **5% mazāk** kā 2015.gadā. (skatīt 2.pielikuma 2.2.tabulu).

Ir samazinājies lietotājiem vairumtirdzniecībā realizētās dīzeļdegvielas (par 9%) apjoms, vienlaikus pieaugot lauksaimniekiem realizētās marķētās dīzeļdegvielas apjomam (par 6%). Tāpat par 11% samazinājies no akcīzes preču noliktavām realizētās reaktīvās degvielas (petrolejas) apjoms. Šajos

kopsavilkuma datus netiek uzskaitīts apjoms, kuru realizē (piegādā) no muitas noliktavām gaisa kuģu apgādei, tādējādi kopsavilkuma tabulās ir iekļauta tikai daļa no kopumā gaisa kuģu apgādei piegādātā reaktīvās degvielas apjoma (skatīt 2.pielikuma 2.2.tabulu).

4.3. Marķētās dīzeļdegvielas realizācija

(tūkst. tonnas) 8.attēls

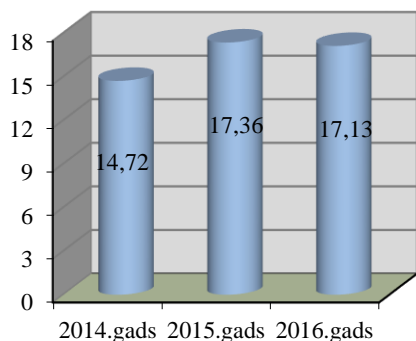
2016.gadā iezīmētā (marķētā) dīzeļdegviela ir realizēta kopumā **37,91 tūkst. tonnu** apjomā, kas ir par 2,95 tūkst. tonnām jeb **7% mazāk** kā iepriekšējā gadā.

Realizācijas apjoma samazinājums vērojams gan juridiskām personām (izmantošanai par kurināmo siltuma ieguvei apkurē vai siltumenerģijas ieguvei produkcijas ražošanas (pārstrādes) tehnoloģiskajā procesā) gan kuģu apgādei. Par 7% palielinājies fiziskām personām realizētais apjoms. Savukārt iezīmēto (marķēto) naftas produktu apjoms, kuru

realizē izmantošanai brīvostu un brīvo zonu tehnikā ir saglabājies iepriekšējā gada līmenī (skatīt 2.pielikuma 2.3.tabulu).

4.4. Naftas produktu (degvielas) izlietojums savam patēriņam, citiem mērķiem

(tūkst. tonnas) 9.attēls

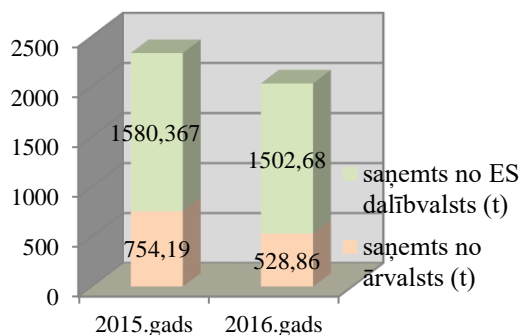

2016.gadā komersanti savam patēriņam un citiem mērķiem (tai skaitā citu preču, kas nav naftas produkti, ražošanai) kopumā izmantojuši naftas produktus **17,13 tūkst. tonnu** apjomā, kas ir par 0,24 tūkst tonnām jeb **1% mazāk** kā 2015.gadā (skatīt 2.pielikuma 2.4.tabulu).

Jāatzīmē, ka ievērojamu daļu (9,80 tūkst. tonnas) no savam patēriņam un citiem mērķiem (tai skaitā citu preču, kas nav naftas produkti, ražošanai) izmantotajiem naftas produktiem veido naftas produkti (smagās eļļas), kuri harmonizētajā preču aprakstīšanas un kodēšanas sistēmā tiek klasificēti ar kombinēto nomenklatūras kodu 27101999 un kuriem ir piemērots atbrīvojums no akcīzes nodokļa, atbilstoši deklarētajam izmantošanas mērķim - smēreļļu ražošana. 2016.gadā minēto naftas produktu (smagās eļļas) izlietojums ir pieaudzis par 33% jeb 2,36 tūkst tonnām.

5. Naftas produktu saņemšana Latvijā un nosūtīšana uz citām ES dalībvalstīm un eksportam

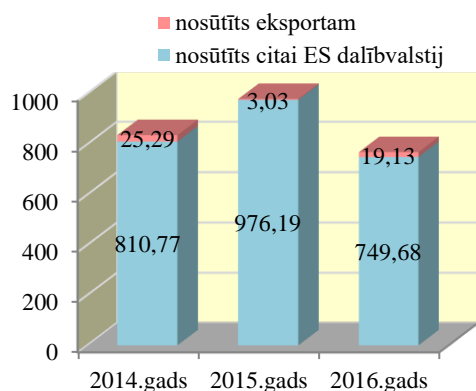
(tūkst. tonnas) 10.attēls

2016.gadā kopumā Latvijā ievesti akcīzes preču noliktavās, reģistrēto saņēmēju noliktavās un importēti realizācijai vairumtirdzniecībā vai izmantošanai savam patēriņam naftas produkti (degviela), to aizstājējprodukti un komponenti **2031,54 tūkst. tonnu** apjomā (t.sk. izejvielas biodīzeļdegvielas ražošanai).

74% no kopējā ievestā naftas produktu apjoma tika saņemti no citām ES dalībvalstīm (galvenokārt no Lietuvas, Somijas) un 26% no valstīm, kuras nav ES dalībvalstis (pārsvarā no Baltkrievijas, Krievijas).

(tūkst. tonnas) 11.attēls

2016.gadā komersanti kopumā nosūtījuši naftas produktus (degvielu) **768,81 tūkst. tonnu** apjomā, tai skaitā 749,68 tūkst. tonnas nosūtītas citām Eiropas Savienības dalībvalstīm (visvairāk uz Lietuvu, Poliju) un 19,13 tūkst. tonnas izvestas no akcīzes preču noliktavām to tālākai izvešanai uz trešajām valstīm. 2016.gadā naftas produkti nosūtīti gan piemērojot atlikto akcīzes nodokļa maksāšanas režīmu, gan nosūtot jau patēriņam Latvijā nodotos naftas produktus.

Nosūtīto naftas produktu apjoms 2016.gadā, salīdzinot ar 2015.gadu, **kopumā samazinājies** par 210,41 tūkst. tonnām jeb **22%**. Samazinājumu galvenokārt veido izvešanai uz citām dalībvalstīm nosūtītās dīzeļdegvielas apjoma kritums.

Savukārt vērā ņemams ir nosūtītā apjoma pieaugums (+48%) naftas produktiem, kuri iekļauti grupā „citi” (galvenokārt tie ir naftas produkti ar kombinētās nomenklatūras kodiem 27101991 un 27101999). Nedaudz pieaudzis arī nosūtītais apjoms sašķidrinātai naftas gāzei un petrolejai (skatīt 2.pielikuma 3.tabulu).

Analītiskajā pārskatā un pielikumos, aprēķinot naftas produktu daudzumu tonnās, ir pielietoti sekojoši blīvumi: benzīnam - 0,765 t/m³; petrolejai - 0,78 t/m³; dīzeļdegvielai - 0,835 t/m³; biodīzeļdegvielai - 0,887 t/m³; marķētai dīzeļdegvielai - 0,835 t/m³, naftas gāzei - 0,55 t/m³.

Analītiskajā materiālā un pielikumos apkopota informācija no VID informācijas sistēmās iesniegtajiem pārskatiem uz datu apkopošanas brīdi. Informācija turpmākajās publikācijās var tikt precizēta.